

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээст

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгэим
къэралыгъо гъэспыкіэ иэ зыхъугъэ Маф

1923-рэ ильесым
пъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къыдэкы

№ 68 (22517)

2022-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭЛЫЛФЭГЬУМ и 19

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къыхэтэутыгъэхэр ыкчи
нэмэгдэхэр тисайт
ижүүгъотээтих
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Теклоныгъэм и Мафэ ихэгъэунэфыкын зыфагъэхъазыры

Республикэ зэхэцэкло комитетэу «Теклоныгъ» зыфиорэм изэхэсигъоу щылагъэр зэрищагь аш итхъаматэу, Адыгэим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат. Теклоныгъэм ия 77-рэ ильес имэфеклэу жноныгъуаклэм хагъэунэфыкынтым изыфэгъэхъазырын, мышкээ пшъэрыль шхъаэу щитхэм къээрэугъоигъэхэр атегуущылагъэх.

сигъом пэублэ псальэ къышыизэ, тицыфхэм анахь мэхъянэшхэ зэрэтира Теклоныгъэм и Мафэ зерифэшшувашэу хэгъэунэфыкыгъэн зэрэфаер къыхигъэшыгъ, ашкэ ведомствэхэм, къулукъухэм, муниципалитетхэм пшъэрыльхэр къафишыгъ.

— Пандемием ильэхъан игъэкотыгъэ Ioftkhab-zexэр зэхэтийнхэу хъугъэн, мы мафэр икъу фэдизэу дэгээмэфеклийн тлээклигъэн. Дээс эпидемиологиет изытмет

нахьшилу хъугъэшь, Теклоныгъэм и Мафэ зэрифэшшуаши, зэклэ Ѣынэгъончъяным ишапхъэхэр къыдыхэлтыата-гъэхэу зэхэтийн фае, — къытуагь Къумпыл Мурат.

Теклоныгъешхом ихэгъэунэфыкын изыфэгъэхъазырын, аш къыдыхэлтыатэгъэ Ioftkhab-zexэр зэхэтийнхэу хъугъэн, мы мафэр икъу фэдизэу дэгээмэфеклийн тлээклигъэн. Дээс эпидемиологиет изытмет

льэпкъ Ioftkhab-zexэр къэралхэм ашыгээрэ тильэпкъэгъухэм адьрялэ зэлхынгъэхэмкээ ыкчи къэбар жууцэй иамалхэмкээ и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр.

Мэфэкъ Ioftkhab-zexэр Ѣынэгъончъяэ зэрэзэхаштхэм къытегуущыагь Адыгэим хэгъэгүү клоц Ioftkhab-zexэр и Министерствэ общественэ рэхъятныгъэр къэхъумэгъэнэмкээ полицием ишээ игуадзэу Андрей Федосеевыр.

(Икэух я 2-рэ нэклуб-гъом ит).

Ioftkhab-zexэм хэлэжагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм и Примьер-министрэ илэнатэ зыгъэцэктээрэ Клэрэцэ Анзаур, министрэхэм я Кабинет хэтхэр,

муниципалитетхэм япашэхэр, хэбзэухъумэшкэ къулукъухэм ыкчи УФ-м ошэ-дэмшишэ Ioftkhab-zexэр и Министерствэ и Гээлорышлэпэ шхъаэу АР-м щыгээ ялтыклохэр.

Адыгэим и Лышъхъэу зэхэ-

Иштүшлагъэ дунаим щэй

Адыгэ лъэпкъ симфоническэ музыкэм иконцерт республикэм и Къэралыгъо филармоние апэрэу мэллылфэгъум и 15-м игъэкотыгъэу щыкуагь.

Урысъем, Адыгэим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэш-Шэрджэсэм янароднэ артистэу, Урысъем, Абхазым, Адыгэим, Пшызэ, Къэбэртэе-Бэлъкъарым искуствэхэмкээ язаслуженэ Ioftkhab-zexхоу, Урысъем, Адыгэим, Адьгэим яправительствэхэм япреми-ехэм ялаураатэу, композиторэу Дмитрий Шостакович ыцэклэ агъэнэфэгъэ шүхъафтыныр къызыфагъэшшошагъэу Нэхэе Аслъян исимфоническэ музыкэ фэгъэхъыгъэ пчыхъэзэхахъэр Адыгэ Республиком иискусстве итарихь шүкээ къихэнэжьыщ.

Егъэжаплэм
ыльапсэхэр

Нэхэе Аслъян Адыгэ Республиком иапэрэ профессиональнэ композитор. Краснодар культурамкээ институт щеджагь, аш

ыж Тбилиси дэт къэралыгъо консерваторием композиторхэм яфакультет «5-кээ» къылхыгъ.

Адыгэ Республиком икомпозиторхэм я Союз изэхэшэн къэшакло фэхъугъ, зэхахьем тхъаматэу Ѣыхадзыгъ. АР-м и Къэралыгъо орэдьио-къэшьокло ансамблэу «Ислъамыем» ихудожественна пащэу ильес 30-м къехъугъэу Ioftkhab-zexэр ешэ.

А. Нэхэим Ѣусырэ произведениехэр лъэпкъ фольклорым, Ѣынэгъэм къахехы. Орэдьио лъапсэу фишырэм зырэгъэшомбгъу, псэ къылгэжаклэ, тамэу ритигъэр зэкэещы. Имузыкэ лъэпкъ гупшысэм къылгэжаклэ. «Чыг закоу шъофым итмы мэзэм зыфещэн» адыгэмэ ало, Нэхэе Аслъян Ѣусырэ музыкэмкээ лъэпкъ иискусствэм, Европэм икултурэ гукэ зафещи. Чыг ешушлэрэм гухахь зэришхыжырэм фэдэу, музикальнэ иискусствэм лъапсэу фишырэр Ѣынэгъэм къышетжы, цыфхэм алъэлэсы.

(Икэух я 4-рэ нэклуб-гъом ит).

Тикъэгъэлъэгъонхэр

Фильмым щагъэфедэгъэ шъуашхэр лъэгъупхъэх

Къокыпэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искуствэхэмкэ я Къэралыгъо музей и Темир-Кавказ къутамэ Мэшбашэ Исхъакь ироманэу «Графиня Аиссе» зыфиорэм тэхыгъэ художественнэ фильмым щагъэфедэгъэ шъуашхэм якъэгъэлъэгъон къышызэуахыгъ.

Музейм ипащэу, Урысыем, Адыгейим, Ингушетилем культурэмкэ язаслуженнэ юфышэу Щэуапцэко Аминэт зэхахъэм къышыуагъ Адыгейим икъушхъэхэм, Санкт-Петербург, Гатчинэ, Тыркуем, Францием аштырахыгъэ художественнэ фильмым тарихъ мэхъэнэ ин илэв зэрэштыр.

Урысыем щызэльашэрэ сурэтишэу Тамара Сеферян фильмым щагъэфедэрэ шъуашхэм зэригъэлүгъэх, Санкт-Петербург илофшапэу «Милые мастера» зыфиорэм щадыгъэх. Я XVIII-рэ

лэшлэгум къыхахыгъэ лъэпкъ тхыпхъэхэр, унагьом ищыкігъэ пкыгъохэр, нэмыкхэри гъэшэгъоньх.

Адыгэ Республиком, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэшэ-Щэрджэсым янароднэ тхаклоу, СССР-м, Урысыем, Адыгейим якъэралыгъо премиехэм ялауреатэу, Урысыем юфышэнимкэ и Лыхъужжэу, фильмым зытырахыгъэ романыр зытхыгъэу Мэшбашэ Исхъакь зэхахъэм къышыгъылагъ. Адыгэ Республиком и Лыхъужжэу Къумпыл Мурат зэхэшэн юфхэмкэ Iэ-

пылэггу къызэреритигъэр, 2002 – 2007-рэ ильэсхэм Адыгэ Республиком и Президентэу щытыгъэ Шъэумэн Хазэрэт фильмым испонсор шъхъаэ зэрэхүгъэр И. Мэшбашэ Аминэт къышыуагъ, лъэшэу зэрафэрэзэр хигъэунэфыкыгъ.

Урысыем икинокомпаниехэу «Орел» ыкы «Ракурс» зыфиорхэрэ фильмым итхын дэлжэягъэх. Режиссеры Урысыем искуствэхэмкэ изаслуженнэ юфышэшко Александр Муратов. Марина Сасинам фильмым исценарие зытхыгъ.

Айшэт ироль театрэу «Гоголь-Центрэм» иактрисэу Марыят Светланэ къышыагъ, ар Къэбэртэе-Бэлькъарым щыш. Айшэт ицыклюгъом фэгъэхыгъэ ролыр Яхъулэ Дианэ къышыагъ. Пшэшэхъэжье ильэси 9 ыныбжь.

Адыгэ Республиком и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцэ зыхырэм илофышэхэу, Урысыем изаслуженнэ ар-

тистхэу, Адыгейим инароднэ артистхэу Уджыхуу Марыет, Зыхъэ Заурбый фильмым роль хэхыгъэхэр къышашыгъэх.

Зыхъэ Заурбый зэхахъэм къышыуагъ фильмым щызэнгъэм къыхэхыгъэу зэрэштыр, уяллынкэ зэрэгшэгъоньр.

Зэлъашэрэ сурэтыш-модельэрэ Стлашу Юрэ, Адыгэ Республиком культурэмкэ иминистэрэу Аульэ Юрэ, Адыгейим исурэтышэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар, фэшьхъаффхэри зэхахъэм къышыгъылагъэх.

Яхъулэ Дианэ юфхъабзэм хэлэжьагъэхэм alyklar, гүшүэгъу афэхъугъ.

— Фильмым сывэрэхэлжьагъэр егъашши сцыгъупшэжьиштэп, къысфэгушуагъэхэм «тхашууегъэпсэу» яслюжы сшоигыу. Артисткэ сыхъунэу мурад сшыгъэ, — къитиуагъ Яхъулэ Дианэ.

Пшэшэхъэжье 30 фэдиз пэ-

шорыгъэшъэу къырагъэблагъи, зэхэшакхом зэгъэпшэнхэр ашыгъэх. Яхъулэ Дианэ анах тэфэу алтыгъагъ. Айшэт ицыклюгъор зыфэдагъэр Дианэ Iupkéu къыгъэлъэгъуагъ, артистым хэльян фэе нэшанхэр къызэуихыгъэх.

Адыгэ Республиком и Лышхъэу Къумпыл Мурат къэгъэлъэгъоньм щыагъ, шъуашхэм игуапэу яглыгъ. Мэшбашэ Исхъакь, музейм ипащзу Шъэуапцэко Аминэт, Яхъулэ Дианэ, нэмыкхэм гүшүэгъу афэхъугъ.

Къэгъэлъэгъоньр жьоныгъо кэ мазэм нэс музейм щыклошт. Шъуашхэр гъэшлэгъоньх, дахэх. Ильэс 200-м нахыбэкээ узэкэлэбэжьмэ лъэпкъ шъуашу ашыгыштыгъэхэр зым зыр нах дахэу зэрэштыхэр, бзыль-фыгъэхэм нахь агу риҳыштыгъэхэр зээзгъэлъэгъухэ зышлонгъохэр зэхэшакхом музейм рагъэблагъэх.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Текноныгъэм и Мафэ ихэгъэунэфыкын зыфагъэхъазыры

(Икъэух).

Зэрэхагъэунэфыкыгъэмкэ, жъоныгъуаклэм и 1-м щегъэжьэу и 9-м нэс мэфэкл зэлүкэгъухэр, къэгъэлъэгъонхэр, культурнэ юфхъабзэхэр республикэм щыклоштых. Ахэм аштыых АР-м и Къэралыгъо филармоние щыклошт мэфэкл зэхахъэр ыкы

концертры, «Мыкюдыхышт полк» зыфиорэ юфхъабзэр ыкы дзэклолт пшэрихъялпэр зэхашэцтых, творческэ купхэм якъэгъэлъэгъонхэр, шыгъачьэр, нэмыкхэри. Мэфэклыр мэшюостхумкэ зэфашыжышт.

Пэшорыгъэшъэу зэрэгъэна-фэрэмкэ, мы ильэсэм «Мыкло-

дыхышт полкым» нэбгырэ мин 20 фэдиз хэлэжьэшт. Советскэ Союзым и Лыхъужжэхэм, Щитхъум иорден икавалерхэм ясурэтхэр айгъхэу апэрэу юнармейцэ 58-рэ урамын къырклоштых.

Муниципалитетхэм ашыклошт юфхъабзэхэм, политическэ партиеу «Единэ Россием» ишьолыр къутамэ мэфэклыр эпхыгъэу зэхиштэрэ юфшэным афэгъэхыгъэ докладхэр къашыгъэх. Хабээ зэрэхъугъэу, жъоныгъуаклэм и 9-м ехъулэу ветеранхэм шүхъафтынхэр аратыштых.

Зэхэсигъом икъэух рагъэклошт юфхъабзэхэмкэ пшэдэклыж зыхыштхэр агъэнэфэнхэу, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм ыкы ахэм арагъапшэрэ цыиф купхэм зэрифэшшуашэу анаэ атырагъэтийнэу АР-м и Лышхъэ пшээриль афишыгъ.

ІШЬЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Къокыпэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искуствэхэмкэ я Къэралыгъо музей и Темир-Кавказ къутамэ илофшэхэр лъэшэу гүхэл аштыхуу ялофшэгъо Джарымэко Фатимэ Кимэ ыпхъум фэтхуаусыхэх янэ идуний зэрихъожыгъэм фэш.

Лъэпкъ искусствэр — тибаиньгъ

ИшIушIагъЭ дунаим щЭIу

(ИкIеух).

А. Нэхайм ыцэ ежь зыфишыжыгъ, дунаим шукIе щашагъ. Адыгэ унэгъо кызырыклоу Джэджэхъаблэ щыпсэурэм щаплугъе нарт шаом янэ-ятэхэм, икIэлэгъаджэхэм кыхальхъэгъе шэн-хабзэхэр, Тхээм сэнаущыгъеу кырытыгъэр искуствэм щыльигъяклоатагъех.

Апэрэ концертыр

— Адыгэ Республикэм изаслужениэ журналистэу Тэшьу Светланэ зэгъэфагъеу зэрищэгъе пчыхъэзэхахъэм узыгъэгъозэрэ къэбарэу щыззэхэпхырэм уегъ-гупшиысэ, — къытиIуагъ

«МэфэкI увертюрэр», къэшьо мэкъамэхэр зыхэт произведениехэр оркестрэм кырыгъеуагъех.

«Ислъамыем» иорэдьохэу Хъокло Сусанэ, Мэшбэшэ Сайдэ, Агыржынэхэкъо Саныет, Тыгъужь Асыет, Нэгъой Азэ, Дер Абир, нэмийхэм уядэлүэ, адыгэ ордым идэхагъе, купкIеу илэр зэрэкуур псынкIеу кыыпльэйсих.

Хульфыгъе макъэхэри оркестрэм дештэх. Къумыкъу Шамсудин, Дзыбэ Русльян, Шымырзэ Казбек, Эльдарэ Аидэмир, фэшхъафхэм ордэл пэпч ялахьэу хальхъэрэр лъэпкъ искуствэм ильэоянх.

«Нартхэм ясимфоние» уедэлүэ, лъэпкъ мэкъамэу кыхэшхэхэрэм композиторым илэпэлсэнхыгъе къагъельагъо. Рапсо-

гэу щиIетыгъех, — къыIуагъ Мэшбэшэ Исхъакъ.

Композиторым къэгъагъа Iарамхэр къезытыгъэхэ Тхъаркъохьо Сафыет, Цэй Розэ, искуствэм гукэх эштэгъэхэм ягушлагаагъо адэдгощызэ, Нэхэе Аслын адыгэ симфонический музикэр лъэхъэнэ чыжъэм тельятаагъеу зэрэлгъякIуатэрэм тегъэгушо.

Опсэу, Аслын! Уильэныкъо гупсэу Джэджэхъаблэ дэгъоу еджагъэхэр, лэжъэкъо цэрыохэр къыдэкыгъех. Къудажэм ицыф гъашуагъеу уышт. Культурэм и Унэу чылэм дэтэм о пцэ фаусыгъ. Гэхъагъау уилэр къы-

обекIеу, гушуагъо къыпфэзыхырэ мафхэм япчагъэхэонэу, уинасын зыдэллэгъужэе ушыIэнэу пфэтэло. Адыгейм къэралыгъо гъэпсыкIе илэу зыпсэурэр ильэс 100 зэрэхъурэм ехылгэгъе концерт хэхыгъэм еплыгъэх АР-м и Къэралыгъо филармоние ипащэу Къулэ Мыхъамэт, симфонический оркестрэм ихудожественнэ пашэу, Урысыем, Къэбэртэе-Бэль-

ансамблэу «Ислъамыем» иныбджэгъушIоу, Дунэе Адыгэ Хасэм ипрезидент иупчIэжъэгъоу МэшбэшIу Нэдждэт. — Нэхэе Аслын имузыкэ гум къегуциIыкIы.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние и Къэралыгъо симфонический оркестрэ идирижерэу Стлашьу Къэпльян концертэр къызаухым гущыIэгъу тыфхэхуугъ. НэгушIоу тызэрэзэйкIагъэм къыушихъятыгъ пчыхъэзэхахъэр дэгъоу зэрэкIуагъэр. Дирижер ныбжыкIеэ концертэм зыфтихъэвазырээ, оркестрэр ыгъэдэён, артистхэр зэгуригъэонхэ ылъэкыгъ. Афэрым!

ЗельшIэрэ тхаклоу Мэшбэшэ Исхъакъ ироманэу «Бзыникъо заом» техыгъе апэрэ адыгэ оперэм щыщ пычыгъохэр артистхэм агъэжынчыгъях. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Тыгъужь Асыет ордым къыхидзагъ.

диене «Хъагъэуджым изэфаклор» оркестрэм зэригъэжынчыгъэр гъашэгъэйн къодыиеп. Музыкант Iэпэласэу Стлашьу Мэдин кларнетымкIе произведенияр къыхидзагъ. Адыгэ лъэпкъым ипшынэо цэрыоу Хъагъэудж

Мыхъамэт щыIенхыгъе гъогоу къыкIуагъэр, ипшынэмакъе джыри зэрэзэхэтхырэр оркестрэм кыгъельэгъуагъ.

«Рондо-Пыцнальэм» композиторым адыгэ мэкъамэхэр джазым епхыгъэхэу, зэдиштэхэу щыгъэлэгъэх — ари искуствэрэ щыгъэбаирэмэ ахэтэлтигъ.

«Ныдэльф мэкъамэхэр», адыгэхэмэрэ грузинхэмрэ ямузыка яхылгэгъе «Нарт рапсодиер», фэшхъафхэри оркестрэм кырыгъэгъуагъэх. Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Мышэе Анзаур оркестрэм хэтэу пшынэмкIе къадежьыуугъ.

Зэфэхысыжъхэр

— Адыгэ профессионалынэ музыкэм щиIенхыгъем чыпIэу щыриIэр къэдгээлъагъо тишиIогъоу концертыр зэхэтиагъ, — къыIуагъ композиторэу Нэхэе Аслын. — Республикэм и Пышхъэу КъумпIыл

Мурат, Правительствэм, концертыр изэхэцакIохэм «тихашуугъэпсэу» яслюжыссиIогъу.

Произведенияхэр оркестрэм пае Нэхэе Азэмэт зэригъэфагъэх — ар Нэхэе Аслын ыкъу.

Адыгейм культурэмкIе иминистрэу Аульэ Юрэ республикэм

къарым язаслуженнэ артистэу Темиркъанэ Петр.

— Адыгейм июбилей фэгъэхыгъэ концертхэр игъэжотыгъэу зэхэтицэцых, — къытиIуагъ Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгейм, Темир Осетием — Аланием янароднэ артистэу Къулэ Мыхъамэт. — Нэхэе Аслын иапэрэ симфонический концерт тигъэгушIуагъ.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбый.

и Пышхъэу КъумпIыл Мурат ўцIекIе зэхахъэм къыщыгушыIагъ. Нэхэе Аслын адыгэ музыкалынэ искуствэм лъапсэу фишигъэйр щыIенхыгъэм зэрэшыгъуагъэрэх хигъеунэфыкIыгъ.

Дунаим щызэлъашIэрэ тхаклоу, Урысыем IовшэнэмкIе и Пышхъэу Мэшбэшэ Исхъакъ фэбагъэ зыхэль гущыIеу къыуагъэхэр гъашIем иджэрпэджэжых.

— Нэхэе Аслын композитор цэрыоу, Адыгэ Республикэр, лъэпкъеу юшыщыр дунаим лъа-

ЗэкІэми алъапсэр гукІэгъур ары

Нэуасэ сзыифэхъугъэ кілэеѓаджэм цыиф шабэу, 19-сэ цыклоу сыхэпльагъ, классым сабьеу исир зысэлэгъум, «нэбгырэ пэпчь унэсын, уеклонэн, епложын, ыгу къэпштийн, кыодэу шоигъо пшын фае», - сиү сыгукэ зэслюжыгъ. Етланэ, нахь нэуасэ сзыифэхъум, зекіэри нафэ къэхъугъ.

Шыпкъэ, апэрэ классэм магъэ Шыдже Сайдэ ригъаджэр, яплэнэрээр шіххээр къаухыщ, тхаки, еджаки, гупшиякы ашіе, дэгъумре дэимрэ зэхашыкы. Джы къэклоэр ильэсикэ еджеѓаджэм зы кілэеѓаджэп яштыр, предмет пэпчь кілэеѓаджэ шхъаф.

Блэкыгъэ ильэсиплым ахэр Сайдэ ригъаджагъэх. Кілэцыклихэр Адыгэ Республике гимназилем къизэхъохам, нахыбэм еджаки тхаки арагъашлагъе щытыгъ, зерафэлъэкэя пчагъэхэр зэхальхъэштыгъях, зэхахыщтыгъях. Джы аш тетэуунэе еджэпэ цыклохам сабийхэр еджаплэм фагъэхъазырых. Ау а шіненгъэхэр кілэеѓаджэм гимназилем ипрограммэ иша-пхъэхэм къарицэлэнхэ фэягъ. Аш тетэуи хъугъе, джы сабийхэм ашэрэр, кілэеѓаджэм зыфигъесагъэхэр бэ.

Шыпкъэ, непэрэ сабийхэр ильэси 10 – 20-кэ узэкілэбэжьем щылахъэхэм афэдхэп. Яспашуныгъэ изыттэки, жашники нэмыкыих. Ахэм сабийхэм ашыкылхэр къаухыкы, бгэдэлонхэр, еджэным ёбгэгүгъунхэр юф къызэрикылоу щитэп, ау Сайдэ сабийхэм амалэу илэр къидильтийтээ, eklonlaklэ къифегъоты. Ар къаушыхаты сабийхэм яеджаки, язекуаки, нытыхэр кілэеѓаджэм къизэрэфэрэхэми. Зисабий зэчийших зыхэлъэу еджэним фаблэм янэтэхэри, кілэцыклоу зишэ нахь шэгъуаехэм янэтэхэри къып-

фэрэзэнхэм мэхъанэшхо и. Сайдэ ар къидехъу.

Кілэеѓаджэм ехыилагъеу нытыхэм бэ кысфалотагъэр.

- Саида Гумеровна зысшэрэр ильэс 20-м ехъугъ, - къелюатэ Анцокъо Фатимэ. – А лъэхъаным Къэзээжжэх сльэцыклиагъэр, Адыгэ телевидением юф щысшытагъ, кілэцыклихэм алае ежхэри къыхэзгэлажъэхээ, къетынхэр згэхъазырыштыгъях. Еджаплэм сиклоштыгъ, кілэеѓаджэхэм саулыгъ.

А лъэхъаным Сайдэ нэуасэ сифэхъугъагъ. Гимназилем сикъакуи, «Хэт тесхымэ хүн?» зысэлом, аш ыцлэ кыралыагъ. А лъэхъаным кілэеѓаджэм сабийхэм юф зэрдишэрэр сльэгъущыгъ, сехъупсцштыгъ. Унагьо сихъеу, сабий сиэхъум, Саида Гумеровнам иклас сикланэ ифэнэу, ригъэдженэу сифягъ.

Сызкілэхъопсырээр къыздэхъугъ, сипшашье сиғу риҳырэ кілэеѓаджэм тефагъ. Ишэненгъи, иугкілэгъуи, илэпэлэсэнгъи сабийхэм зэралгъохырэр икъу фэдизэу ильэсиплым къызгурлыуагъ. Сабьеу классым ис пэпчь кілэеѓаджэм ежь анахьышу ельэгъу къышлошы. Сэ сипшашни аш фэд. Арышь, сиғуки юф халэлэу щыт, еджэним фэшагъ, шыкілэшчилием тоу сиғу юф.

Тикілэеѓаджэ хъалэл, зэфагъэ хэль, кілэцыклохам тхэкілэ-еджаки аригашаэрэ къодыел, гупшиякы фегъасэх, цыиф дэгъу хъунхэм пыль. Ахэр зекіэри тисабийхэм щыненгъ-

эм къащышхээпшт. А шэнхэр тисабийхэм япуныгъэ лялсэ фэхъущых.

Сайдэ Кошхаблэ къыщыхъугъ, я 8-рэ классым ыуж Адыгэ кілэеѓаджэ училищым чэхъагъ, дэгъо щеджагъ. Къызэухым юфшэнэир Мыекъопэ гурьт еджаплэу N 8-м щыригъэжагъ, аш үутыз, Адыгэ къэралыгъо кілэеѓаджэ институты къуухыжыгъ ыкы иофшэн Адыгэ Республике гимназилем щыльигъэктогъ.

- Кошхаблэ гурьт еджаплэу N 2-м иублэпэ классхэм саширигъэджагъ Меркицэ Рахымэт Мосе ыпхүм, - elo Сайдэ. Аш фэдэу сэри сикілэеѓаджэнэу сифягъ. Авшээрэе классхэм Кошхаблэ Сарэ фэдэ сыхъумэ сиғиғтуагъ. Ахэр ары сицьсэхъилэгъэхэр. Амақъэ, зэрэлбэхэрэм, зэрэшхыхэрэм, загъорэ пхъэшагъэ къазэрэхфэрэм – зекіэми щысэ атесхыщтыгъ. Джыри сикілэеѓаджэхэр бэрэ сиғу къекіхъ.

Кілэеѓаджэ сэнэхъатымкэ анахь мэхъанэ зиэр уилоф шу пльэгъуны ары. Етланэ кілэеѓаджэ сэнэхъатыр хъожыгъуау мэхъу. Арын фае кілэеѓаджэхэр нахьышу зыкылтымыхъухэрэр.

- Мы юфшэнэир ээ зебгъажъекэ укыихъижын пльэкырэп. Уиклэхэр къэбгъанхэмэ, ош фэдэу ахэм зи афэсакын, ригъэдженхэ ылтээкыщтэп къыпшлошы. Загъорэ сэ сикілэеѓаджаклохэм анахь дэгъу щымынэ.

Ильэс 4 хъугъэ тызыригъаджэрэр ыкы зи мафэ къыхэгъэп ашкэ сикілэеѓажынэ. Сайдэ таубытагъэ зыхэль кілэеѓадж, іэдэб зыхэль цыиф, сабийхэр зекіэри изэфэдэх, хэшшигъэ имылэу ыгуи ыгpsi ахилхъээ юф адешэ.

Сабийхэр зекіэри зэфэдэхэп, гушынэ пае, сэ сипшашьеу Гүйкэлэл Дианэ цыклоум, ишшэдэкыжь къызгурлыорэ пшшэшъэ-

фэдэу сегупшисэ. Сэц нэмийк сикілэхэм дэгъо ахэлтыр ыльгэуныш, ар къызэуихын тоу сиғу юф. Аш сэ сизэхон фае, зекілэеѓаджэхэм аш тетэу къашлошын фае, - elo Сайдэ.

Кілэеѓаджэм ильэс 4-рэ ригъэджэгъэ кілэцыклохэр магъэ къытлупшыщых, непи ар къызэхъугъе маф. Аш ехыилагъэу зэрэстхырээр зышигъэ нытыхэм зекіэми якілэеѓаджэ фэгъэхыгъэу бэ къаонэу фэягъ. Аш фэдэу Пэфыф Бэлэ, Къуицэ Маринэ, Оглы Светланэ, Гүйкэлэл Фатимэ зыни римыгъэзигъэху якілэеѓаджэ зекіэми анахь дэгүр къаонэу фэягъэ.

- Апэрэ кілэеѓаджэу кілэцыклохэр ыпэ къыкырэм мэхъанэшхо ил, сида пломэ сабийм мэфэ ренэр еджаплэм щегъакло, къышыфауатэу, щырагъашаэрэм тетэу посэущт, - elo Гүйкэлэл Фатимэ. - Адыгэ Республике гимназилем сисабийхэр зэрэстхырээр бэшгъэу згээнэфагъэу щытыгъ, сида пломэ мы еджаплэм закъор ары кілэцыклохэр сихъатыр 5 охууфэ зыдэшынхэ альэкілэр.

Ильэс 4 хъугъэ тызыригъаджэрэр ыкы зи мафэ къыхэгъэп ашкэ сикілэеѓажынэ. Сайдэ таубытагъэ зыхэль кілэеѓадж, іэдэб зыхэль цыиф, сабийхэр зекіэри изэфэдэх, хэшшигъэ имылэу ыгуи ыгpsi ахилхъээ юф адешэ.

Сабийхэр зекіэри зэфэдэхэп, гушынэ пае, сэ сипшашьеу Гүйкэлэл Дианэ цыклоум, ишшэдэкыжь къызгурлыорэ пшшэшъэ-

жъий, цыиф халэлэу щыт, еджэним фэшагъ, шыкілэшчилием тоу сиғу юф. А зекіэри къэсэзгэйлэр джа унэм сэ шыхасльхъэрэм нахь мымаклэу Сайдэ еджаплэм къащыхильхэу сэлльтэшь ары. Зы мафи къыхэгъигъэп «непэрэ темэр къызгурлыуагъэп, е къысфэотэхъ, е гъэцэлэнхэр къызэдэшшыжъ» сисабий тоу сиғу юф. Непэ сипшашье тфы закілэлэеѓаджэ еджэ, ари кілэеѓаджэм ишшэгъэу сэлльтэшь.

Алэрэ классым щыублагъэу ежь-ежьырэу идесхэр еджаплэм щышигъынхэм кілэеѓаджэхэм тисабийхэр фигъесагъэх. Непэ «тхашуугъэлэсэу» ясло сишигъын тикилэеѓаджэу Шыдже Сайдэрэ аш илэпшыгъо Пэкэшко Мариетрэ.

«Еджаплэм къекіогъэ сабиймкэ анахь мэхъанэ зиэр кілэеѓаджэр ары. Ары дунаим хэзэшшэрэр, ары зэлльтыгъэр кілэцыклохэр аш зэрэхэуцощтыр, зэрэхэтыштыр, - alo нытыхэм.

- Сайдэ а зы унагьом къыкыгъэ сабий 2 – 3 ригъаджэу мэхъанэ. Аш мэхъанэ ил, сида пломэ гуклэгъу зыхэмэйльэу, сабийхэм афэмисакъеу, уахътэр зиухыкэ ядэжь чъэжырэ кілэеѓаджэм утефэнэр дэй. Тэтинаслыгъыгъ кілэеѓаджэмкэ. Сабий пэпчь ежь ием фэд. Тхъэм къытлупшыгъуагъэм фэд тикилэеѓаджэ тифэраз сабийхэр зэрэзэфигъадхэрэм, гуклэгъу зэрафыриэм, иурокхэр зэрэгшэшэгъонхэм алаа. Къызгурлыуагъэ мафэмкэ тигу къыддеу тифэгушо!»

СИХҮУ Гощнагъу.

Зеконыр

Зыгъэпсэфыгъо уахътэр къэсы

Цыфхэр зыгъэпсэфакло зыдакюштыгъэхэ къэралыгъохэм ягунапкъэхэр зэрээфашыгъэхэм къыхэкъе ахэм ашыбэхэм Урыслем и Кыблэ зыкызэрагъэзагъэр ренеу къэтэтхы. Аш иштуагъекъе хэгъегу клоц зеконым хэхъоныгъэхэр ешых.

Адыгей хъакъэхэм яжэ, зэрхабзэу, ахэм якъэ-
клон жъоныгъоокъе мэфэкъ-
хэм атырагъаф. Зыгъэ-
псэфаклоу къытфаклохэ-
рэр нахыбэ зэрэхъущ-
хэр Адыгей и Лышхъеу
Кумпил Мурат и Телег-
рам-канал щихигъэунэ-
фыкъигъ.

— Республикаем итур-
операторхэм тэри тыря-
гусэу Адыгейм ичып!э
халамэтхэр цыфыбэхэм
зэрядгъешштим ыкъи
зэрядгъельгъущтим ты-
пильыщт, — къытхыгъ
республикаем ипащэ.

Аш пае зекон хъизмэ-
тим епхыгъеу юф зышэрэ

организациехэм субсиди-
ехэр аратыщтых.

«Адыгэ Республикаем зеконым зыщегъешшом-
бгъульгъэним пае субсиди-
ехэр зэртищыгъафхэр зэ-
рьт тхыльеу Ростуризмэм
дгъэхигъэм къыдираагъэ-
штэним тыщэгугъы», —
къытхыгъ АР-и Лышхъеу

Санаториехэр, кэшбэкыр

Зынубжь хэкъотагъэхэу, ау къекъухъан-зыплыхъаныр зи-
класэхэм зызщатэпсэфыщт чып!эхэр къыхахых. Къэралыгъо гъунапкъэхэр зэпчыгъуае зэрэхъугъэм къыхэкъеу ахэм санаториехэр нахь Іэрыфэгъоу альйтэ.

Урыслем Федерацием зеконымрэ
псаунгъэрэмкъе и Ассоциации ипа-
щэу Михаил Даниловым гъэтхапэм
къыщегъэжъягъеу санаториехэм защиз-
гъэпсэфыре цыфхэм япчыагъе къы-
хэхъонуу зэрэригъэжъягъе къытхыгъ.

Ахэр санаториехэм анахъеу тезыгъе-
гушуухъэхэрэм ашыщ кэшбэкыр агъе-
федэн зэральэхъяар. Аш иштуагъекъе
уасэу атыгъэм ипроцент 20 афызэкл-
гъэкъожы. Путевкхэм ауасэ проценти
10 — 15 къыххъуау. Шхынгъохэр
нахь къызэрээлгъягъе къыхэкъеу
путевкхэм ауасэ джыри джащ фэдиз
къыххъон зэрильэхъыщтыр М. Даниловым
къытхыгъ.

Зэнэкъоукъум къышхагъэштыгъэх

«Цыфы!э зынэмисыгъе чыопсыр» зыфиорэ зэнэкъоукъо
ильэс къэс Урыслем щизэхашэрэм хэгъэгум ичып!э дэ-
хабэмэ цыфхэр нэуасэ афешых. Аш хэлажъехэрэр
сурэтхэр тезыххэрэмрэ суретышхэмрэ.

Адыгейм щыщ специалистхэр
зэнэкъоукъум бэрэ хэлажъех. Мы
ильэсими ахэр къышхагъэштыгъэх.
Лъэнкъоу «Урыслем игъогухэр»
зыфиорэмкъе Артем Харченкэм
исурэтэу «Гъозэрыплье екүрэ
гъогум идэхагъ» зыцээр юфшэ-
гъе анахь дэгъухэм ахэфагъ.

«Шуцэ-фыжышио чыопсыр»
зыфиорэмкъе Кавказ заповед-
никым иофышэ шхъяаэу Александр
Перевозовым исурэтэу «В
лабиринте гор» зыфиорэм ятно-
нэрэ чып!эр къышхагъэшьошагъ.

Зэзэгъыныгъэм к'этихагъэх

Урыслем и Темир-Кавказ шольыррэ Адыгеймрэ зекон
хъизмэтым зеъэшшомбгъугъэним фэгъэхыгъэ зэзэгъыны-
гъэ зедашыгъ, Дербент (Дагыстан) щизэхашэгъэгъэ зэу-
к'эгъум аш щык'этихагъэх.

Зэзэгъыныгъэм къы-
зэрщилорэмкъе, Темир-
Кавказ федеральнэ шоль-
ырым хэхъэрэ субъ-
ектиблымрэ Адыгеймрэ
зеконир нахышьоу зэра-
гъэпсныу зы туристиче-
скэ бренд агъэпсныт.
Зыкъыныгъэ ахэлъеу юф
зедашшэмэ, субъект пстэу-
ми яэкономикэ зыкъи!э-

тихъабзэм к'этихагъо
фэхъугъягъеу Темир-Кавказ
федеральнэ университет
тырэ Дагыстан зекон-
ымкъе и Министерст-

вэрэ. Ахэм к'адырагъэ-
штагь УФ-и Къэралы-
го Думэ зеконымкъе и
Комитет, Ростуризмэм,
Урысые Географическе
обществэм, туриндустрием
ялтык'охэм, эксперхэм,
нэмыйхэм.

Темир-Кавказ феде-
ральнэ университэтом
иректорэу Дмитрий Бе-
спаловым къызэрриуагъэм-
къе, джырэ лъэхэнэ гумэ-
къыгъюм зеконым хэхъо-
нгъэхэр зэрэгбэшшынхэ
пльэкъыштим узэдьтегу-
щыи!эмэ, Темир Кавка-

зыми Адыгейми язекон
хъизмэти зиушшомбгъущт.

Аш къыдьригъэштагь аш.
Урыслем и Къэралыгъо
Думэ идепутатэу Николай
Валуевым. «Сицыхъ тель
тызытегууши!эгъе юфы-
гъохэм язашшохынкъе къы-
хэтхыгъэ шыкъе-амалхэр
нэмыйкъе шольырхэм зэ-
рэшагъэфедэштхэм, —
къытхыгъ аш. — Зеконым
шлогъабэ къытхыгъ, шоль-
лыр пстэуми инфраструк-
турэу ашыдгъэпснырэм
Урыслем, чып!эхэмий
яэкономикэ къыгъебаишт».

Минишъэм нахь мэкиштэп

Къухъэлъатэхэр Тыркуем быбынхэу, тицыфхэр зыгъэпсэ-
факло ашэнхэу жъоныгъоокъе мэфэкъхэм рагъэжъэжыщт.

Ростуризмэм ипащэрэ
Тыркуем культурэмрэ зе-
кконымрэмкъе иминистрэ-
рэ бэмыш!эу зэдэгүүши-
эгъоу зэдьриягъэм а ю-
фыгъом игууь щашыгъ.
Тицыфхэр зыгъэпсэфы-
гъоу уахътэм Тыркуем к'он-
хэм пае шлэгъэн фаяхэм
атегушиагъэх.

Тыркуемрэ Египетрэ
уэрэкъошт путевкхэм
ауасэ процент 40 фэ-
диз къыххъуау гъэй блэ-
къыгъе ильэсим игъэтх-
эп къытхыгъ. Хъакъэ-
хэм узэрарысыштим тэ-
фэрэр джы фэдит!укъе
нахыбэ хъугъэ. Гүшүйлэ-
м пае, Тыркуем уэрэкъо-
штим блэкъыгъе ильэ-
сим сомэ мини 50 — 60
льятыштыгъэмэ, джы аш
уасэ сомэ мини 110-м
къышжэх.

Аш даклоу Урыслем
икъихэрэр ашомык'одын-

хэм ыкъи гъэмэфэ зы-
гъэпсэфыгъор къэмисы-
зэ хэхъягъэр къягъотын-
хэм афэш! Тыркуем иве-
домствэ шхъяаэхэм хэу-
шхъяафыгъыгъе авиаком-
пания зэхашэнэу раху-
хагъ. Аш икъухъэлъатэ-
хэм Урыслем щыпсурэ
цыфхэр гъэ реным Тыр-
куем зыща-
гъэпсэфын алъэкъыщт.

Нэк'убгъор зыгъэхъазыгъэр ШАУКЬО Аслъангугащ.

АДЫГЭ ПАЛОМ СЫКЪОТ!

*Адыгэ наІом адыгэ шъуашэр
къырегъэкъужсы, ау адыгэ
наІор ежъ изакъоми шъуашэр!*

еджэштхэм бэл ахэтыр мыхэр
ымышлэхэу, сэ зигугүү къес-
шымэ сшлонгыор нэмык!.

Сыд фэдээ Йофи алэ акылкээ унэсын фаэ — ар гъэнэфагъэ. Аш ыуж а йофым eklonlaklakhэр кыфэогъотых, уфаэмэ. Бэмэ къялоу зэхэсэхы: «Сэри адигэ пало зэзгэгъотыщ е адигэ шъушашэр язгэшын фае». Ареүщэу зылохэрэм янахыбэм унэ дэгүхэри ашыгь, машинэ льаплэхэри ашэфыгъэх, ау адигэ палом пае ямыльку икугъэп. Ар сид къызхэктыгъэр? Ар гъэнэфагъэ — иакылкээ нэссыгъэпышь ары, зэрэадыгэр, ильэпкэ зэригъэфэгъэ шъушашэр ежь зэриер зэхишэрэпышь ары. Сэ сшьхэккээ адигэ шъушашэр зысилэр ильэс 30-м ехүүгь. Аш ыуж, сиклалхэр лыпкыям зеуцхэм, ахэми шъушашэр арагъэшыгь ыкйи мэфэккэе шьыгъю мафэхэм, фестивальхэм адигэ шъушашэр тигуапэу тщигъэу тахэлажьэ.

Адыгэ паом сыйд фэдэрэ лъехъани лъэпкъым осэшко фишыщтыгъ. Шьюашэм дагъо горэ илэн ыльэкъышт, ау паом

*А*дрэ күпмэ адыгэ паIомрэ бысльымэн динимрэ зэрэхых. Ахэр, нахыбэрэмкIэ, тэ тинкъэгъулэгъухэу, совет хабзэм къыкIэнныжсыгъэхэр ары. Тэ тиньбжсыыкIэхэр a IoфымкIэ тэш нахь чаных, адыгэ паIор хэгъэкIи, шууашэхэри бэмэ яI ыкIи мэфэкIе шыгъо мафэхэм дахэу къызшалтъех.

лъешэу уфэсакын фэягъэ. ЗыптахыкІе е зычIеунакІе, пшыхъэ чIеунагъеу алтытештыгъ — ар шыхъэклошуагъ. Адыгэ palom фэгъэхыгъеу бэ къебар тъашIегъонеу щилэр. Хэгъэгушхоу тызэрысым идзэккулыкьюшIэхэм, полковникым кыштэгъэжьягъеу маршалым нэсыфекІе хурышьо palor аацыгын фаеу хабзекІе гъэуцугъэ. Тиадыгэ штуашэ, дунаим тет цыиф лъэпкъехэм яштуашхэм ябгъапшэмэ, анах дахэу зэрагъэфа-гъэмэ аащищ. Ар Кавказым ис цыиф лъэпкъыбэмэ зыщаляргъ. Я 19-рэ ллэшIегъум урыс пачхы-хэми, кыготхэми лъешэу ру-пагхэхэу адыгэ штуашэр зы-щалярштыгъ. Ащ фэдэ щысэу къэпхын плъэкIыщтыр бэ. Адыгэ штуашэм фэгъэхыгъеу гүшүIе дахэу ллэшIегъу зэфэш-хаяфхэм щилегъе цыиф Iушхэм къалыагъэри бэ. Мы къэстхыгъем

зыкэм адыгэ паюп къямыкъ-
щтэу alo. Къасломэ сшоигыгъ:
адыгэ паюп хэти ышыхъэ къы-
гъэдэхэшт, хъульфыгъэ тепльэ
Къырыйшт...

Лыгъэм илоф шъхъафы, аш-
игуѓу къесшъирэп, аш шэпхъэ-
тъенэфагъэхэр илэх. Адыгэ па-
лом ежь цэра уасэрэ бэшла-
гъэу зыфишъыжыгъ, арышъ,
о ар зызэрэцьипльягъэм пае-
нахь лъаплэ хъущтэп. Нахь
лъаплэ хъущтыр зыщызыль-
гъэр ары. Зыгорэм адыгэ пало-
щыгъэу зальэгъурэм, цыфмэ-
ало: «Шъуепль адыгэ палоу щы-
гъым» — апэ зигугъу ашырэр
палор ары.

Зы щысэ къэсхын сэ сшхъэ-
кіэ зэхэсхыгъэу, слъэгъугъэу.
Къэлэ (Краснодар) бэдзэрым
мафэ горэм адыгэ палор сцы-
гъэу сытхъягъ ыкыны сымыгуэу
къэсэкхъэ, цыифмэ ащэрэмэ
сяпты. Етланэ зы лы горэм
щыгынхэр, джэдэгүхэр ышэхэу
секлонлагъ. «Тхапш ыуас?» сүүи
сеупчыгъети, уасэр къысиуагъ.
«Лъэшэу лъаплэу ощэ» зесэлом,
«Мы бэдзэрым оц нэмыхи тетэп
ар ышэфын ылъэкынэу» ылүү
къысиожыгъ. «Сыд ар зыте-

пүхъэрэр?» claygъэти, «Ащ фэдэ
амал о уимылэмэ, адыгэ palop
пщыгыщтэп» къысиложыгыгь.
Джащ къеғъельягъо адыгэ па-
лом уасэу илэр, уахищэшт ыкчи
уакъыхищыжыщт, тлэкly узы-
фэсакъыжымэ...

Ахдрэ күпмэ адыгэ паомрэ быслтыым диньимрэ зэралхых. Ахэр, нахьыберэмкіэ, тэ ти-пкъэль-лэгъухэу, совет хабзэм къыкіэнныжкыгъэхэр ары. Тэтиныбжыкілэхэр а юфымкіэ тэш

гээлъэгъон тил. Зыими иер къытетхырэп, тенэцыырэп. Тэры щысэтехыгээр, тэры къызэнэцыхэрэр...

Адыгэ хабзэр, шъуашэр, ти-
культүрэ... — ахэр сыдигьоки
льэгаплэм тетыгъэх ыкчи теты-
щых! Аш гушхуагъэ къытхель-
хъэ. Сыд фэдэрэ ліешлэгъуи
адыгэр ихабзэки, ишъуашэки
цииф лъэпкъ дахэу тхэклошо-
мэ къагъельягъо. Тшъхэ зы-
фтытуфэн мыхъун зи ткъольэп,

*А*дыгэ наIор изакъоми — шъуашэ, ау адыгэ наIор адыгэ шъуашэм пеIэ! Ар нахьыбэмэ афызэ-шIокIыщт, ау ащи апэ акъылкIэ унэсын фае. Сядэ-Иушъ цыфмэ, ушъхъагъу зэфэишъхъафмэ ягугъу къашIы.

нахь чаных, адыгэ палор хэгъекли, шуашхэри бэмэ ял ыкчи мэфэкл е шыыгьо мафэхэм да-хэв къызашьялх.

Къасломэ сшоигъу, адыгэ паломрэ динымрэ зыкы зэпхытхъэп. Цыиф лъэпкъ зэфешьхъафхэу, шьошэ зэфэмыйдэхэр зилемэ быслымэн динир алежьы. Сыд фэдэрэ динми пщыгъын фэе шьуашэр къыгъэна-фэрэп, ащ фэдэ шапхъэхэр къыгъэуцхэрэп, ay, lo хэмийльэу, адыгэ palop шьуашэ, цыиф куп зэlyukлагъе урыхэхъащтмэ. Адыгэ палом къыгъэльягъорэр цыиф лъэпкъеу узьшицыр, узэрэадыгъэр ары.

Адыгэ налор зыщыпльэнэм пае дипломи, Іенаты ишықлагъэп. Зэкіемэ ашығын фит: цыкылу ини, еджагы емыджагын, Іенатэ зиһи зимыһи, байи тхъамыкын. Уадыгэмэ екъу. Ар пышыгъемэ зымы емыклоу кызып-фильгъүштәп, сыда пломә, ар оуйи, льым хэль! Тэ ар тиклэн, тятэжь плашъэмэ къытфыща-наң. Тэ тызэргүшхон, къед-

тижъыми кытфыщанагъэп. Тэзымын ичыфэ ттельъэп, ары непэ лъагэу, тшхъэ йетгъэу мы дунаим тызкыттыр.

Тарихым узыхапълъкѣ, зэкѣ
цыиф лъэпкъез щылъмэ лъэхъан
горэм къин къямыкъугъез щытэп.
Шъхъадж иуз зэкімэ анахъ
лъэшшу къышшошы. Зыгу хагъэ-
къыгъезу, гъунэм тынэсигъез ащ
фэдэ тхъамыкѣ психологияр
зыхэдъзэзынышь, тарихъри тъы-
мыгъупшэу, непэ псэукіэ-шыкѣ
амалэу щылехэр, къежъехэрэр
къызлекїдгъахъэхэзэ, тызхэт
лъэпкъымэ тадэкъон фае.

Непэр дунаим дедгээштэн, пытэу тыхуулсан фае. Непэр тызыфаар тээ тильэлкпийн, зэктэлэл эзэлжээ зэфэшьхяафэу къытхэс-хэми зэгурлыоныгээ тазыфагу ильээ, шхъадж ишэн-хабзэхэр къытухумэхэу, ти Адыгэ Республики, Урысыеми мамырны-Гээ арьылдээ тышынэнэу арь.

АБЫДЭ Хыис. АР-м культурэмкіэ изаслу- женнэ тофыш!

Футбол. Ятлонэрэ купыр

Тамерлан теклоныгъэр кыуухъумагъ

«Мэшыкъу» Пятигорск — «Зэкъошныгъ» Мые-
куапэ — 0:1 (0:1).
Мэлъылъфэгъум и 17-м Пятигорскэ щизэдешла-
гъэх.

«Зэкъошныгъ»: Хъачыр, Кы-
шъэ, Далый, Кириленко, Да-
хъужъ (Антоненко, 46), Макоев
(Курмэн, 62), Оразаев, Пекъу,
Курачын (лащэ, 62), А. Делэкъу
(Крылов, 75), Къонэ.

**Къэлапчъэм іэгуаор дэзы-
дэзагъэр:** Курачынэ Азэмэт — 11,
«Зэкъошныгъ»,

Датхъужъ Адам Пятигорскэ
икомандэ икъэлапчъэ метрэ 40
фэдизикэ пэчыжъэу тазырьр ыгъэ-
цэлгэгъэр. Иэгуаор ыпэкъэ зетым,
Илья Кириленкэр ухъумаклохэм
ябэнзыэ шъхъэкэе угаагъ. Ку-
рачынэ Азэмэт метри 5 — 6-къэ
къэлапчъэм пэчыжъэу Иэгуаор
къизызіэлхъэм, ухъумаклохэр
къылтыбанхээ хъагъэм Иэгуаор
дидзагъ — 0:1.

Зэлукъэгъум иаужырэ такъикии
10-м «Мэшыкъор» бэрэ ыпэкъэ
ильыгъ, тиешлаклохэр ыгъэгумэ-
къылтыгъ.

Ешэгъу уахътэр аухыгъэу су-
дьям къафыхигъэхъогъэ ящэнэрэ

такъикии клоштыгъ. Бысымхэм
яешлакло 3. Бэчыр тикомандэ
икъэлапчъэ къызыдаом, ухъумак-
ло 4. Далыем ыиэ Иэгуаор къы-
тефагъ. Пенальтири Гагиты ыгъэ-
цэлгэгъэр. Лъашэу ар зэогъэ Иэгуаор
тикъэлэпчъэтуу Хъачыр Тамер-
лан къызэкидзэжъыгъ, зэлукъэ-
гъур аухыгъ — 0:1.

Я 26-рэ ешлэгъухэр

«Биолог» — «Кубань-Хол-
динг» — 2:5, «Динамо» Ст —
«Ротор-2» — 3:0, «Спартак» —
«Анжи» — 3:1, «Легион» —
«Алания-2» — 4:2, «Черномо-
рец» — «Динамо» Мх — 0:1.

Зэтэгъапшэх

1. СКА — 56
2. «Динамо» Мх — 56
3. «Чайка» — 51
4. «Форте» — 44

5. «Кубань-Х.» — 42
6. «Черноморец» — 41
7. «Анжи» — 40
8. «Легион» — 33
9. «Биолог» — 31
10. «Спартак» — 30
11. «Туапсэ» — 29
12. «Мэшыкъу» — 25
13. «Динамо» Ст — 25
14. «Зэкъошныгъ» — 24
15. «Ротор-2» — 17
16. «Ессентуки» — 10
17. «Алания-2» — 10.

Я 27-рэ зэлукъэгъухэр

- 22.04
«Туапсэ» — «Динамо» Ст
- 23.04
«Кубань-Х» — «Легион»
«Зэкъошныгъ» — «Спартак»
«Форте» — «Биолог»
«Алания-2» — «Мэшыкъу»
«Анжи» — «Чайка»
«Динамо» Мх — «Ессентуки»
«Ротор-2» — «Черноморец».

Гандбол. Суперлига

«Адыифым» уахътэр фикъугъэп

«Динамо-Синара» Волгоград — «АГУ-Адыиф»
Мые-куапэ — 27:25 (15:9).
Мэлъылъфэгъум и 12-м Волгоград щизэлукъагъэх.

«Адыиф»: Краснокутская — 8,
Никулина, Кириллова — 81, Коло-
дяжная — 83, С. Морозова, Ме-
щерякова, Куцевалова — 82,
Казиханова — 82, Поршина — 81,
Краснова, Кобл — 81, Кожубе-
кова — 87, Ламзина, Баскакова.

«Динамэм» къыхэштыгъэхэр.
Старшова — 8, Долматова — 7.

Суперлигэм хэт гандбол коман-
дэхэр финалым и 1/8-м щизэ-
дешлагъэх. «Динамэр» теклоно-
гъэм нахь пэблагъэу зэнэкъо-

къур къуагъэ. Пчъагъэр я 13-рэ
такъикийм 6:3 хъугъэ. Такъикии
8 зытешэм — 10:8. Аш ыүүж: 14:9,
18:12, 21:14. Зэлукъэгъур аухы-
нумыкъэ такъикии 5 къенагъэу —
26:21.

Ю. Кохубековам, Д. Казиха-
новам, О. Колодяжная, Е. Крас-
нокутскаяам такъикиицим къы-
лоц зырызэ къэлапчъэм Иэгуаор
дадээ — 26:25. «Адыифым» пчъагъэр
зээфэдэ ышынымкэ гүгъэр
ыгъэптийээ ыпэкъэ ильыгъ, ау
хъагъэм Иэгуаор ридзэнэу фэ-
гъэхъуяа.

Уахътэр 59:34-рэ хъугъэу

Е. Долматовам «Адыифым» икъэ-
лапчъэ Иэгуаор къыдидзагъ —
27:25. «Адыифым» гүлээ ыпэкъэ
ильыгъ, Кобл Зуриет ухъумакло-
хэм алэкъэлгэгъ, ау Иэгуаор хъа-
гъэм ридзэн ыльэкъыгъэп.

— «Динамэм» апэрэ ешэгъур
22:21-у, ятлонэрэ 27:25-у тшүү-
хыгъэх, — къытиуагъ «Адыи-
фым» итренер шъхъалэу Александр Реввэ. — «Динамэр» зэ-
нэкъокъум щылыкъотагъ,

«Адыифым» зыфэбэнэшт чы-
пэхэм, зичээзу ешэгъухэр зы-
щыкъоштхэ мафэхэм шэхэу шъу-
щыдгъэзэшт.

Кушъхъэфэчъэ спортыр

Белоруссием щизэнэкъоцщых

Урысые Федерациим кушъхъэфэчъэ спортымкэ
изэнэкъоцуу Шъачэ щыкъуагъ.

Хъульфыгъэхэр едзыгъуи 5-мэ
ахэлэжъяа. Адыгэ Республи-
кэм спортсменэу Александр

Евтушенкэм я 4-рэ чыпъэр къы-
дихъгъ. Нарт шъаоу Стлашъу Ма-
мыр я 4-рэ едзыгъюм ятлонэрэ

чыпъэр къыщихъгъ. Километри
110-рэ спортсменхэм къызаклум,
М. Стлашъум апэрэ чыпъэр къы-
димыхыгъэми, щысэшү къыгъэ-
льээгъуагъ.

— Жъононгъокэ мазэм кушъхъэ-
фэчъэ спортымкэ дунээ зэу-
къэгъухэр Минскэ щыкъоцщых,
— къыуагъ Адыгэ Республикаам
кушъхъэфэчъэ спортымкэ и Фе-
дерацие ипащэу Анатолий Леплюк.

— Стлашъу Мамыр, Александр
Евтушенкэм Белоруссием щизэн-
эхэшт зэнэкъоцум хэлэжъэн-
хэу фитынгъэ къыдахыгъ.

Лъэпкъхэр спортым зэфещэ.
Мамырныгъэм игъэптийн фэгъэ-
хыгъээ зэлукъэгъухэм Адыгейим
испортсменхэм яухъазырынгъэ
къашагъэлэгъошт, спортыр ма-
мымзехъяа зэрэштыр зэнэкъо-
кум къыщаагъэлэгъошт.

**Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзы-
гъэлхыэр:**
Адыгэ Республикэм
лъэпкъюю Йоххэмкээ,
Іэкъыб къэралхэм ашы-
псурэ тильпэць-
гъухэм адьрияэ зэпхы-
ныгъэхэмкээ ыкъи
къэбар жъугъэм
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шыэр:**
385000,
къ. Мые-куапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-къэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэхэмкээ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтэр
12-м нахь цыкунэ
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэлгээжъэхъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
Урысые Федерациим
хэутын Йоххэмкээ, теле-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкъи зэлъы-
Іэсъыкъэ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чылгээ гъэлоры-
шлап, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мые-куапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкъэмкъи
пчъагъэр**
4487
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 751

Хэутынм узышы-
къэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаушихъатыгъэ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъалэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шъхъалэм
игуадзэр
Мэшлээкъо
С. А.

Пшъэдэкъыжъ
зыхъырэ секретарыр

Тхъаркъохъ
А. Н.